

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 19/04-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. januára 2004 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti ZIPP BRATISLAVA, spol. s r. o., Stará Vajnorská 16, Bratislava, zastúpenej advokátkou JUDr. E. Ľ., Advokátska kancelária, B., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 41 Cb 78/98-175 z 18. apríla 2002 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 49/03 z 23. mája 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť ZIPP BRATISLAVA, spol. s r. o., Stará Vajnorská 16, Bratislava, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2003 doručená sťažnosť spoločnosti ZIPP BRATISLAVA, spol. s r. o., Stará Vajnorská 16, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), z 15. novembra 2003, v zastúpení advokátkou

JUDr. E. L., Advokátska kancelária, B., ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 41 Cb 78/98-175 z 18. apríla 2002 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obo 49/03 z 23. mája 2003.

Sťažovateľka bola rozsudkom krajského súdu č. k. 41 Cb 78/98-175 z 18. apríla 2002 zaviazaná zaplatiť spoločnosti I. M. GOSTIN, spol. s r. o., Bakošova 38, Bratislava (ďalej len „žalobca“), sumu 2 529 867 Sk s 20 % úrokom z omeškania od 2. decembra 1997 do zaplatenia, ako aj náhradu trov konania 223 776 Sk.

Predmetom sporu bola žalobcom uplatnená pohľadávka za realizované stavebné práce na základe zmluvy o dielo. Sťažovateľka odôvodnila nezaplatenie dohodnutej ceny stavebných prác ich nekvalitným prevedením a nedodržaním stanoveného termínu.

Na základe odvolania sťažovateľky najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Obo 49/03 z 23. mája 2003 potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 41 Cb 78/98-175 z 18. apríla 2002 vo veci samej a v časti týkajúcej sa trov konania rozhodnutie krajského súdu zmenil tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi (na účet jeho právneho zástupcu) náhradu trov konania vo výške 179 186 Sk. Sťažovateľku tiež zaviazal žalobcovi zaplatiť 18 320 Sk ako náhradu trov odvolacieho konania. Rozhodnutie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 16. septembra 2003.

Sťažovateľka sa domnieva, že napadnutými rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jej základné práva a slobody, ktoré „svojou povahou patria do inštitútu práva na spravodlivý proces a garantujú právo každého domáhať sa svojho práva stanoveným spôsobom na nezávislom a nestrannom súde“.

Porušenie označených základných práv vidí sťažovateľka v „nesprávnom posúdení splnenia dôkazného bremena“, ako aj v nesprávnych skutkových a právnych záveroch

oboch súdov, ktoré navyše „*bez zdôvodnenia (...) lege artis nevyložili, prečo nepristúpili, resp. nepovažovali za dôvodnú skutkovú a právnu argumentáciu sťažovateľa (...)*“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti právnej zástupkyne sťažovateľky skúmajúc, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom namieta, že k zásahu do jej práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť rozsudkom krajského súdu č. k. 41 Cb 78/98-175 z 18. apríla 2002 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 49/03 z 23. mája 2003 v dôsledku nesprávnych skutkových a právnych záveroch oboch súdov.

Z argumentácie sťažovateľky vyplýva, že zásah do svojich základných práv vidí predovšetkým v tom, ako krajský súd a najvyšší súd vyhodnotili dôkazy vykonané v priebehu konania.

Podľa svojej konštantnej judikatúry (vychádzajúc z princípu subsidiarity vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy) ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Inými slovami, právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná princípom subsidiarity. Ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (obdobne napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 225/03).

Pretože v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecného súdu, bolo v právomoci ústavného súdu len posúdenie, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu (rozhodnutím krajského súdu sa ústavný súd zaoberal, pretože s jeho skutkovými a právnymi závermi vo veci samej sa stotožnil aj najvyšší súd) sú zlučiteľné so sťažovateľkou označenými právami podľa ústavy a dohovoru.

Po oboznámení sa s oboma napadnutými rozsudkami ústavný súd dospel k záveru, že oba súdy svoje rozhodnutia náležite odôvodnili. Súd prvého stupňa uviedol, ktoré skutočnosti považoval na základe vykonaného dokazovania za preukázané, o ktoré dôkazy

oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval a ustanovenia príslušných právnych predpisov, podľa ktorých zistený skutkový stav posúdil. Odvolací súd sa so skutkovými aj právnymi závermi prvostupňového súdu vo veci samej stotožnil a v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol aj dôvody, pre ktoré zmenil rozhodnutie okresného súdu v časti týkajúcej sa trov konania.

Pokiaľ sťažovateľka namietala „*nesprávne posúdenie*“ unesenia dôkazného bremena účastníkmi konania, „*nezohľadnenie*“ výpovedí niektorých svedkov, ktorí tvrdili, že stavebné práce neboli vykonané v dostatočnej kvalite, či nevyvodenie záverov z niektorých skutkových okolností v súlade s predstavou, resp. názorom sťažovateľky, ústavný súd pripomína, že podľa § 132 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) hodnotí súd dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Do rámca úvahy súdu pri hodnotení dôkazov v súdnom konaní patrí aj hodnotenie ich pravdivosti, resp. vierohodnosti najmä s ohľadom na vzájomnú súvislosť s ostatnými dôkazmi vykonanými vo veci. Záver súdu o nevierohodnosti, resp. nepravdivosti niektorých dôkazov vykonaných v sporovom konaní na návrh niektorého z účastníkov, prípadne vyvodenie záverov zo zistených skutkových okolností, ktoré nie sú v súlade s názorom účastníka konania, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru o porušení základného práva účastníka konania na súdnu ochranu alebo k záveru o porušení jeho práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku krajského súdu č. k. 41 Cb 78/98-175 z 18. apríla 2002, na základe vykonaného dokazovania mal (výsluchom účastníkov konania, zmluvou o dielo uzavretou medzi účastníkmi konania, faktúrami vystavenými žalobcom, výsluchom svedkov, stavebným denníkom a ďalšími listinnými dôkazmi) za dokázané, že medzi účastníkmi konania existoval platný záväzkovoprávny vzťah na základe zmluvy o dielo.

Podľa záverov krajského súdu: „Zo stavebného denníka je zjavné, že navrhovateľ robil záznamy v ňom denne i to, že tieto podpisoval kompetentný pracovník objednávateľa (pozn.: v konaní pred ústavným súdom sťažovateľka). Tento fakt vyvracia tvrdenie odporcu i ním navrhnutých svedkov, že stavebný denník nebol na stavbe k dispozícii.(...) v stavebnom denníku sa nenachádza žiadny záznam objednávateľa, ktorým by upozorňoval zhotoviteľa na nekvalitu práce a sklzy v termínoch. Ak nedostatky v práci zhotoviteľa boli také závažné a v rozsahu ako na to poukázal a vyjadroval sa objednávateľ (pozn.: v konaní pred súdom), nie je vieryhodné, že by sa to nepremietlo aj v záznamoch v stavebnom denníku, aj preto ako uviedli svedkovia, že z interných porád sa žiadne záznamy nezhotovali.“

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej uviedol: „Hlavný stavbyvedúci objednávateľa potvrdil, že predmetné faktúry zhotoviteľa posudzoval podľa pripojenej prílohy vykonaných prác a tiež ich podpísal.“ Krajský súd taktiež poukázal na § 550 Obchodného zákonníka podľa ktorého ak objednávateľ zistí, že zhotoviteľ vykonáva dielo v rozpore so svojimi povinnosťami, je objednávateľ oprávnený dožadovať sa toho, aby zhotoviteľ odstránil vady vzniknuté vadným vykonávaním a dielo vykonával riadnym spôsobom. Ak tak zhotoviteľ diela neurobí ani v primeranej lehote mu na to poskytnutej a postup zhotoviteľa by viedol nepochybne k podstatnému porušeniu zmluvy (§ 345), je objednávateľ oprávnený odstúpiť od zmluvy. Zo zisteného skutkového stavu je podľa krajského súdu zjavné, že „zhotoviteľ takto nepostupoval, naopak, faktúry, ktoré odsúhlasil a podpísal, zhotoviteľovi neuhradil a preto tento mal právo postupovať podľa citovaného čl. VIII. Zmluvy o dielo (pozn.: prerušenie prác).“

Z uvedených dôvodov dospel krajský súd k záveru, že žalobca uniesol dôkazné bremeno ohľadne svojich tvrdení, t. j. že vykonal zmluvne dohodnuté stavebné práce, ktorých cenu sťažovateľke vyúčtoval, pričom sťažovateľka prostredníctvom svojho zodpovedného zamestnanca žalobcove faktúry odsúhlasila no v lehote zmluvne dohodnutú cenu za ich vykonanie nezaplatila. Naopak obranu sťažovateľky posúdil ako „účelovú (...) čo sa vzťahuje aj na vyjadrenie svedkov odporcu, ktorí väčšinou ako zodpovední pracovníci na predmetnej stavbe svojimi výpoveďami sledovali rovnaký zámer“.

Najvyšší súd sa ako súd odvolací so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu stotožnil. V odôvodnení svojho rozhodnutia zdôraznil, že „faktúry, ktorých zaplataenia sa žalobca svojou žalobou domáha sú za práce, ktorých vykonanie stavbyvedúci žalovaného potvrdil svojím podpisom, čiže na základe horeuvedenej dohody mali byť uhradené v dohodnutej lehote 21 dní“. Pokiaľ ide o námietky žalovaného, „že faktúry neuhradil z dôvodu nekvality vykonaných prác zhotoviteľom, pre nepredkladanie stavebného denníka, ako aj preto, že na stavbe pracovali nekvalifikovaní pracovníci väčšinou ukrajinského pôvodu, že teda zhotoviteľ nezabezpečil disciplínu ako aj nebránil používania alkoholických nápojov“, najvyšší súd uviedol: „Žalovaný ako objednávateľ stavebných prác nepredložil žiadny doklad o svojich tvrdeniach. Zo zápisov v stavebnom denníku je zrejmé, že bol riadne vedený, práce boli žalovaným kontrolované a nenachádza sa v ňom žiadny zápis, ktorý by namietané tvrdené skutočnosti potvrdzoval. Žalovaný taktiež nepredložil žiadny zápis z rokovania s takýmto obsahom alebo korešpondenciu, v ktorej by na namietané skutočnosti upozorňoval. (...) žalovanému je známe, že svoje tvrdenia musí preukázať. Tvrdí, že na stavbe konštatoval vážne nedostatky, ale do stavebného denníka to nezaznamená, kontrolné dni sú bez písomných záznamov (...)“ Najvyšší súd poukázal, že o pravdivosti námietok sťažovateľky svedčili len svedecké výpovede, ktoré však boli v rozpore so svedeckými výpoveďami svedkov žalobcu, ako aj s ostatnými listinnými dôkazmi vo veci.

Z rozhodnutí všeobecných súdov je podľa názoru ústavného súdu zjavné, že tieto sa zaoberali námietkami sťažovateľky. Závery súdov, s ktorými sa sťažovateľka nestotožňuje, sú zasadené do kontextu dôkazov vykonaných vo veci, nevyplýva z nich jednostrannosť ani popretie zásad logického myslenia a uvažovania. Namietanej nepresnosti vyjadrenia najvyššieho súdu (v rámci odôvodnenia rozsudku sp. zn. 2 Obo 49/03 z 23. mája 2003) ohľadne doby existencie sťažovateľky ako obchodnej spoločnosti podnikajúcej v stavebníctve a jej skúsenostiach v tejto oblasti, nemožno prikladať podstatný význam vo vzťahu k jeho skutkovým alebo právnym záverom v predmetnej veci.

Ústavný súd sa vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery všeobecných súdov v predmetnej veci bolo možné

kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Skutočnosť, že sťažovateľka sa so závermi všeobecných súdov nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) alebo k záveru o porušení jej práva na spravodlivé konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Pretože ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v danom prípade sú zlučiteľné so sťažovateľkou označenými právami podľa ústavy a dohovoru, sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2004